

RYSSÄNKIRKKOLAISET

- Dokumenttielokuva Karjalan ortodoksievakoista

Karjalan ortodoksievakoitten sotavuosien 1939-1945 kohtaloista on valmistunut dokumenttielokuva ”*Ryssänkirkkolaiset*”, joka kertoo heidän sopeutumisestaan uusille kotiseuduille.

Sotavuodet koskettivat erityisesti Suomen ortodokseja, sillä noin 70 prosenttia kirkon jäsenistä joutui evakkotielle. Talvi- ja jatkosodan myötä yli 55 000 Karjalan ortodoksia oli pakotettu jättämään kotinsa ja kirkkonsa. Lisäksi luovutettuun Karjalaan jäi lähestulkoon koko ortodoksikirkon omaisuus: yli sata kirkkoa ja sama määrä rukoushuoneita.

Karjalan kielen, ortodoksisen uskonnon ja karjalaisen tapakulttuurin erilaisuudesta johtuen ortodoksievakoitten sopeutuminen uusille paikkakunnille ei aina sujunut kivuttomasti eikä vastaanotto ollut välttämättä lämminhenkinen. Usein ortodoksievakot huomasivatkin tulleen rinnastetuiksi venäläisiksi ja joutuneensa ”*ryssittelyn*” kohteeksi.

”*Ryssänkirkkolaiset*” dokumenttielokuvassa omista kokemuksistaan kertovat seitsemän Suojärveltä kotoisin olevaa ortodoksievakkoa, jotka ovat säilyttäneet uskonsa, kielensä ja kulttuurinsa. Vielä 60 vuoden jälkeen he kokevat olevansa Suomessa ikään kuin vieraita.

Dokumenttielokuvan ovat käsikirjoittaneet ja ohjanneet Joensuun yliopiston historianlaitoksen jatko-opiskelijat **Kati Parpei, Hannu Häkkinen, Tommi Räty ja Henrik Boberg**.

Elokuvan on tuottanut **Matti Lieskala** ja *Videoflame* yhteistyössä Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen järjestämän *Hitti-dokumenttiprojektin* kanssa.

Lisätietoja dokumenttielokuvasta / dokumenttielokuvan tilaukset:

Jussi Virratvuori

projektipäällikkö

Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskus

(013) 251 3085

050 321 2279

jussi.virratvuori@joensuu.fi

*“Tulette suomalaisiksi vain ja ainoastaan
luopumalla ortodoksisesta uskostanne
ja omaksumalla Suomen kielen”*

RYSSÄNKIRKKOLAISET

Dokumenttielokuva kertoo seitsemän ortodoksievakon kohtaloista sotavuosina 1939-44 sekä sen jälkeen. Elokuvan päähenkilöt kertovat, millaista elämä ortodoksisessa Karjalassa oli ennen sotaa, millainen talvisodan evakuointi oli ja millaisen vastaanoton he uusilla asutuspaikkakunnillaan saivat. Karjalaan paluu jatkosodan aikana sekä viimeinen lähtö kotoa vuonna 1944 ja sopeutuminen uuteen ympäristöön ovat koetuissa, elämänmakuisissa tarinoissa voimakkaasti läsnä.

Kerronnan painopiste on kuitenkin kahden erilaisen suomalaisen kulttuurin kohtaamisessa. Ortodoksievakoillehan sopeutuminen uusille paikkakunnille oli kaksin verroin hankalampaa, sillä kielen ja tapakulttuurin lisäksi heillä oli vähemmistön asema myös uskontonsa puolesta. Uskontonsa ja murteensa vuoksi ortodoksievakot huomasivatkin helposti tulevansa rinnastetuiksi venäläisiin ja kuulivat usein olevansa “ryssiä”. Miten kaikkensa menettäneet Karjalan ortodoksievakot kokivat ryssittelyn, oman kulttuurin, kielen ja uskon väheksymisen?

Elokuvassa käytetyt arkistofilmit sekä arkistovalokuvat luovat kuvaa yli 60 vuoden takaisesta elämästä. Vuonna 2004 Nurmeksen ortodoksisessa kirkossa kuvattu pääsiäisjumalanpalvelus kuvastaa uskonnon merkitystä oman kulttuurin säilyttävänä voimanlähteenä. Kaiken kuvallisen ja sanallisen kerronnan lomassa tunteita luovana elementtinä on Yari Knuutisen säveltämä elokuvamusiikki ja Taipaleen ortodoksisen seurakunnan kuoron laulu.

RYSSÄNKIRKKOLAISET on dokumenttielokuva kahden kulttuurin kohtaamisesta, sopeutumisesta ja suvaitsevaisuudesta. Se on myös elokuva omien juurien ja perinteiden kunnioittamisesta, vahvasta uskosta, elämänhalusta ja -ilosta sekä kaipuusta Karjalaan.